

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petiti-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 3 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 255.

V Ljubljani v soboto, 7. novembra 1885.

Tečaj II.

Vojna uprava pred avstrijsko delegacijo.

Skoro bi se dalo trditi, da sta si obe delegaciji naše monarhije ravnale po gospodarstvenem načelu o „razdelitvi dela“. Ogerska delegacija izbrala si je v predmet vnanje zadeve, celo vrsto važnih vprašanj stavila je voditelju naše vnanje politike, in grofu Kálnokyju nudila se je prilika, razkladati naše razmerje k inozemstvu in velikim svetovnim vprašanjem z ono odkritostjo, katera je sploh diplomatu mogoča v sedanjem delikatnem položaju. Drugo nalogo si je izbrala avstrijska delegacija. V budgetnem odseku našega zastopa začelo se je razmotrivati pitanje naše vojaške uprave, in pri dotičnih obravnavah branil je vojni minister grof Bylandt-Rheidt svoje nazore s toliko spretnostjo, da mu je le čestitati nad tako srečnim izidom. Od vseh strani žel je priznanje, da se odobri trudapolno njegovo delovanje in da mu narodi avstrijski po svojih poklicanih zastopnikih zaupno dovolijo one svote, ktere vojaška uprava tirja v dosego svojih namenov.

Nobenega ugovora tedaj proti vojaškim potrebščinam! Vmolknili so glasovi onih naiivnih politikov, kateri so preje z čudovito doslednostjo zahtevali, naj naše cesarstvo začne z razoroženjem ter naj se naša armada preustroji po ameriški sistemi tako zvanih „milic“. Saj je vendar jasno, da države na evropskem kontinentu toliko časa se ne morejo baviti z razpustom svojih vojnih sil, dokler ni stalno urejen zemljevid naše zemljine. Posebno pa je čisto gotovo, da je naša država, od vseh strani obkoljena

od vojaških velesil, oboroženih od nog do glave, najmanj poklicana, prve korake storiti v tem zmislu. Poleg tega je znano, da je avstrijski vojak itak najcenejši med svojimi vrstniki, kajti po statističnih izkazih stane pri nas posamezni vojak povprek le 456 gld. na leto, dočim Francoska žrtvuje za svojega vojaka letnih 565 gld., Nemčija letnih 600, Angležka pa za svojo maloštevilno in slabo organizovano armado celo ogromno svoto 1867 gld. na leto za slehernega moža. In z druge strani dokazali so veljaki finančne vede, med njimi v prvi vrsti Adolf Wagner, da je prihranitev velikih držav z milično sistemo, na pr. Zedinjenih držav, vendar le navidezna, ter da so vojske, kakor grozovito klanje, med severnimi in južnimi državami ameriške ljudovlade v istem razmerju bolj drage in dolgotrajne. Naravno tedaj, da celo iz vrst naše opozicije ni bilo slišati nobenega ugovora proti terjatvam naše vojne uprave.

Ali vojni minister je pri tej priliki razodeval svoje nazore o nekaterih važnih vprašanjih, tika-jočih se našega vojaštva. S številkami razjasnil je zdravstveno razmerje v armadi, in zabeležiti treba s posebnim zadovoljstvom, da odstotek bolnih in umrlih vojakov zadnja leta sem dosledno pada. Zaslugo za zboljšanje zdravstvenih razmer pripisati je človekoljubni in skrbni vojaški upravi, katera se kolikor mogoče ozira na človeški material, izročen njenemu varstvu. To je tem večjega priznanja vredno, ker se je zvišek potrebščin, pro-uzročen po gorkejši obleki in izdatnejši hrani našega moštva pokril s štedljivo varčnostjo, ne da bi se v ta namen obremenila državna blagajnica. Vojni minister porabil je to priliko, da je govoril tudi o vplivu vkvartiranja na zdravstveno razmerje

naše armade. Pohvalno omenjal je deželo Moravsko, katero je v vzgled stavljaj, kar se tiče na deželne stroške sezidanih vojašnic; nasprotno je grajal Galicijo, kjer so vojaški kvartirji še silno zanemarjeni. Prečitajoč ministrove besede smo se nehoté spominali novomeške velike vojašnice, katera dandanes še zamán čaka na posadko, da si je pripravna v vsakem oziru!

Tudi o zdravniškem orodju govoril je načelnik naše vojaške uprave. Ni zatajeval svojega mnenja, da se primanjkljaj sposobnih vojaških zdravnikov ne bode preje dal odpraviti, predno se zopet ne ustanovi nekdanja akademija za zdravniški na-raščaj. Koristno to napravo zavira zgolj ogerska vlada. Pri nas, v naši državni polovici, ni nobenega nasprotja v tem oziru, in zlasti mi Slovenci pozdravljali bi radostno ustanovo takega zavoda, kakor je bil nekdanji „Josephinum“, kjer se je toliko naših rojakov izurilo v spretno, odlične zdrav-nike. Nadejamo se, da se ministru konečno vender le posreči, premagati ogerske antipatije proti temu po vsem umestnemu zavodu.

Kar je grof Bylandt bil povedal o fizičnem razvoju naših novincev, vzalostiti je moralo pač vsakega avstrijskega rodoljuba. „Rod peša“, to je faktum, kojega potrdi vsako novačenje. Sredstvo proti temu nedostatku vidi minister v spremembi vojnega zakona. Po njegovem prepričanju naj se namreč vojaška dolžnost prične stoprav z dopol-nenim 21. letom. Dr. Rieger in poljski poslanec Hausner sta se strinjala z ministrovimi nazori ter sta se izrazila v tem smislu, da bi zlasti za severne pokrajine kazalo, odložiti asentacijo na bolj zrela leta. Kdor pa pozná razmere v naših krajih, kdor pritlikave pastirje, ki sedaj na nova-

Listek.

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi prede-lavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

„Kako to, Goš?“ — „Spomnil se je svoje matere. On joka po njej!“ — „Ubogi otrok! ubogi otrok!“ šepetala je grofinja Bussièresova in rosa ji je bliščala v očeh. — „Studoval je, kakor veste, v kolegiji Sainte-Barbe-skem in je bil zmerom prvi odličnjak. Zdaj bi lahko s pomočjo svojega denarja in mojih malih prihrankov napravil kariro. A naenkrat se ga je lotila malodušnost in otož-nost, in on meni: „Čemu delati? Čemu živeti?“ To me peče v srce, milostiva gospa grofinja! Jaz mu ne morem pomagati! Kajti njemu manjka dru-žine, manjka mu imena! Kdo drugi bi si ne gnal tako k sreči, četudi nema matere, četudi nobenemu ne pripada! A on, on ima blago, ponosa-polno srce ter trpi mnogo, mnogo!“ ...

18.

Marijonetar nadaljuje: „Oprostite, gospa gro-finja, da vam vse to pripovedujem ter vam s tem jemljem dragi čas.“ — „Ne, ne, Goš; baš naopak:

jaz vas rada poslušam. Vašega sina je treba to-lažiti; ne smete ga puščati v otožnosti!“ — „Ah, saj jaz rad storim, kar le morem!“ — „Če se prav spominam tega, kar ste mi nekda pripove-dovali, potem je mogoče, da njegova mati še živi; to je treba mladeniču poudarjati!“ — „Žalibog nema več nádeje, da bi zopet našel mater. Sam je hotel po materi poizvedovati, in tako sva ne-kega dne potovala v Gray. Povpraševal je v ból-nici tega kraja, a ničesar ni mogel izvedeti. Na to me je tam pustil samega ter je dalje potoval po oni deželni cesti, kjer sem ga bil našel z nje-govo poluzmrzlo materjo, kakor sem vam to, mi-lostiva gospa grofinja, uže pripovedoval. Slučaj ga privede v trg, Saint-Irun po imenu...“ — „Saint-Irun!“ ponovi grofinja približavši se pripovedo-valcu. — „Da, milostiva gospa! Tam so Leonovi spomini oživel, ko je zagledal dva kamnita psa na stopnicah gostilnice. Od tam je namreč nje-gova mati nastopila bila nesrečno pot v črno zim-sko noč.“

V tem trenutku odpre Germain vrata salonova.

„Gospod grof pričakuje gospo grofinjo.“ — „Jaz otidem,“ deje Goš. „A še nekaj vam imam izročiti, milostiva gospa...“ — „Ne, ne, osta-

nite!“ klikne grofinja živo. „Vedeti moram...“ In obrnivši se k Germainu, reče: „Recite gospodu grofu, da se kasneje popeljeva ven; naj blago-voljno malo potrpi.“

Germain se odstrani ter zopet zapre vrata salonova. Goš v tem povleče iz žepa papirje, koje je bil saboj prinesel. Izroči jih grofinji.

„Kaj je to, Goš?“ — „Papirji so, katerih boste izvestno prav veseli, milostiva gospa gro-finja! Nek rokopis je, nekaka pesen v prozi, po-tem dve pismi. Ti papirji bili so vročeni mojemu rejencu; on pa me je naprosil, da jih vam iz-ročim.“ — „Ali naj te papirje pred vami berem, Goš?“ povpraša grofinja jako ganena. — „Ne, ni-lostiva gospa. Berite jih pozneje sami.“ — „Goš, ali veste kaka je vsebina tem papirjem?“ — „Da, gospa grofinja.“ — „Kaj mi dopovedó ti pa-pirji?“ — „Malo, ali dovelj. V njih je govor ob onem sinu, ki ste ga izgubili in o komer ste mi nekega dne omenjali.“

Grofinja prebledi ter prične se tresti.

„Tedaj so ti papirji bili vlastnina...“ — „Bili so vlastnina sina gospe grofinje Bussièresove!“ odreže se Goš. „In sicer onega vašega sina, ki se je zval Leon. Rokopis je svojeróčno pisal, in baš

čenje hodijo, primerja junaškim postvam nekdanjih „rekrutov“, bode pač moral pritrditi tem navetom tudi za naše ljudstvo. Ali uverjeni smo, da se tudi z jednako prenarobno ne odpravi silna nevarnost, preteča vojaškemu zarodu, dokler se ne zamaši glavni vir telesne degeneracije, kateri najboljše moči spodjeda narodni krepkosti: alkoholizem namreč. Zatvorite duri demonu žganjepitja in kmalu vam bodo čisto drugačni junaki dohajali na vojaške nabore!

V seji budgetnega odseka z dné 4. novembra odgovarjal je g. minister na vprašanje, stavljeno po sileškem poslancu dr. Demelu, gledé znanja nemškega jezika pri podčastnikih naše armade. Odgovor njegov zadostoval je na vse strani. Ali z ozirom na aktuelno važnost tega predmeta štejemo si v dolžnost, da ministerskemu odgovoru in razpravljanju tega pitanja privoščimo poseben članek.

Iztiravanja iz Rumunije.

P. C. — Z ozirom na velik pomen, kateri se v listih prideva po rumunskem ministerskem svetu sklenjenemu iztiranju deveterih poročevalcev, urednikov in publicistov židovskega veroizpovedanja, je pač tudi modro, da se tudi pobližje osvetlijo vzroki, kateri so Bratianovo vladu napotili do te naredbe, katera je za jednega ali drugzega zelo občutljiva, sploh pa se tudi težko opravičiti more. Pred vsem treba omeniti, da se to ne sme smatrati kot znamenje antisemitskega mišljenja rumunskih vladnih krogov, in da pred vsem odgovornost zadene one kroge, kateri so posamične slučaje sovraštva proti židom porabili, da bi inozemstvo uverili, da se v Rumuniji sploh preganjajo židje ter da bi tako inozemstvo uneli k posredovanju, naj bi se uravnaval položaj v Rumuniji rojenih in v Rumunijo pristojnih, a še ne rumunsko državljanstvo imajočih Izraelitov. Židje uporabljali so v dosego tega namena tudi sredstva, katera so žalila čast Rumunije. Razen tega pa je še glasilo pobratimstva in ravnopravnosti pisalo tako, kar je v deželi z urejenimi tiskovnimi razmerami absolutno nedopustljivo. Vender bi bila vlada navzlic temu težko da posegla po tako izimni naredbi, kakor je omenjeno iztiranje, da-si se niso v slednjem času vršili še drugi dogodki, kateri so dali našim mero-dajnim krogom povod, obrniti večjo pozornost na žurnalistično delujoče članove tukajšnje židovske občine. Prizadevanja rumunskega glasila anarhistov, katero je dan na dan zasramovalo vsako legalne avtoriteto, vlado, kraljestvo in kralja, ta prizadevanja našla so med publicističnimi zastopniki mnogo pohvale, osebno pri uredništvu „Fraternitatea“, glasilo za pobratenje.

Na drugi strani pa ima baje vlada v rokah popolnoma zanesljive dokaze, da so tamošnji iz-

raelitski krogi nameravali nabirati podpise za pritožbo, katera bi se bila ob prvi priliki predložila garancijskim vlastem berolinske pogodbe. Vrh tega pa je pred četrtletjem prišel še francoski komundar Armand Lévy v Rumunijo, češ, da hoče konfesijonelno organizovati židovstvo. Se ve da je prihod tega ščovalca zanesel le prepir med rumunske žide; a pri vsem tem čule so se agitatorne besede, katere so morale vlado opozoriti, da varuje interese dežele. Na to se je izvršilo uže omenjeno iztiranje. Žal, da pri takih naredbah zadene kazni tudi marsikatero nesokrivca.

Koj po gori omenjenem iztiranju se je raznesla v svet novica, da vlada namerava iztirati nad dvesto inozemcev; ta vest pa je popolnoma izmišljena. Vlada je hotela s tem korakom samo pokazati, da se svobodno gibanje, katero uživa vsak v Rumuniji živeč tujec, ne sme zlorabiti v škodo miru in reda. Tu bili so isti vzroki, kakor pri iztiranju nekaterih v Sedmograško pristojnih članov „Romanie irredente.“

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Predvčeranjim govoril je v budgetnem odseku delegacij tudi goriški poslanec dr. Tonkli ter priporočal, naj bi se vojno brodovje in stroji izdelavali v Avstriji ter se ne naročali iz inozemstva. Podadmiral Sterneck je omenjal, da je voljan, v kolikor to možno, ozirati se na želje predgovornika; če se ne bode moglo vse doma izdelati, so temu vzrok koristi, na katere se mora c. kr. vojna mornarica ozirati.

Konferenca poslanikov se je konečno vender predvčeranjim sešla k prvi seji. Kako se bodo vršila njena posvetavanja in kak bode njih izid in izrek konference, se ne ve, vender se uže zdaj povsodi z gotovostjo zatrjuje, da bodo vlasti uporabile ves svoj vpliv, da se obdrži mir ter ravnotežje na Balkanskem poluotoku.

Obrtni nadzorniki imeli so te dni konferenco na Dunaji. Te konference udeležili so se vsi nadzorniki. Najprej posvetavalo se je o vprašanji, ali naj se izimno za čas jednega leta dovoljeno dvanajsturno delo podaljša; dalje se je razgovarjalo o podaljšanju dovoljenja nekaterim tovarnam, da smejo kot pomožne delavce imeti neodrasle osebe in ženske. Obrtni nadzorniki so izrekli željo, naj bi vsi obrtovalci poročali obrtnim nadzornikom o nezgodah.

Kakor smo uže poročali, dobil je hrvatski ban grof Khuen-Hedervary red železne krone prve vrste. K temu odlikovanju bana omenja „Nemzet“, da to dokazuje, da se patrijotično, energično, simpatično in spoštljivo prizadevanje, katero kaže ban v Hrvatski v interesu legalnosti in nedotakljivosti uprave in jednotnosti krone sv. Stefana, v

javnem življenji uvažuje. Odlikovanje bode tudi v slednjem času raztresene vesti o nezaupanji do bana razpršilo.

Predvčeranjim preteklo je deset let, odkar je ogerski ministerski predsednik Tisza nastopil svoje mesto. Liberalna stranka, preložila je praznovanje te slavnosti na 29. dan novembra, ker zdaj parlament ni vkup. — Večina ogerskih listov pozdravlja ob tej priliki zelo simpatično ministerskega predsednika. Vsi listi, tudi najbolj opozi-cijski, priznavajo delavnost zdanjega kabineta.

Tuje dežele.

Položaj na jugu se bistveno še prav nič ni spremenil. O Srbiji se poroča, da je za vsak trenotek pripravljena za boj in da tudi dolgo trajalo ne bode, da počijo njene puške. Glavni nje tabor preložen je v Piroto. Vsak dan se na mejo odvažajo živež in strelivo. Osemnajst voz za ranjence pripeljalo se je naravnost z Dunaja v Niš. Na jutri, dné 8. novembra, sklican je v Belgrad velik shod, pri katerem se bode Milan pozivljaj, naj prične vojsko proti Bolgarom. Poročalo se je uže, da namerava kralj Milan potovati v Piroto, da objavi povelje za vojsko, a to potovanje se je odložilo, in to baje vsled sveta in prigovarjanj vlastij. — Bolgarija zavzima prejšnja mesta na meji. — Grčija provzroča Turčiji s svojim oboroževanjem mnogo strahu. Turčija pošlje nekaj novih čet na mejo.

V Angleški so volitve na dnevnem redu ter absorbirajo vso javno pozornost. Listi bavijo se skoro izključivo z volitvami; kandidatje nastopajo na raznih krajih pred svojimi volilci, razvijajo jim svoj program. Nekateri listi zatrjujejo, da je možno, da zmagajo liberalci ter da zopet pride na krmilo Gladstone.

„Times“ poročajo iz Gorenjega Egipta, da se tam kmalu pričakuje boj z vstaši, kateri v istini dalje prodirajo, a ne vé se, na katero stran. Zdanje garnizije v Wady-Halfi in na drugih krajih so preslabe, in list zatorej svetuje, naj se Dongola drži z močnimi četami.

Dopisi.

Iz Kranja, 5. novembra. (Izv. dopis.) Komur je znano, kakošno grozovito škodo naši gorenjski sosedje vsled povodenj trpé, se mu morajo isti gotovo v srce smiliti, in dolžnost nam je, da jim po moči iz nadloge pomagamo. Vsled poziva velečastitega gospoda deželnega predsednika vpeljale so se za poškodovance zbirke milodarov, koje bodo gotovo lepe svote donašale. Ker pa tako veliki nesreči gmotno nikdar zadosti pomagano ni, naj bi se po izgledu tukajšnjega godbenega kluba po društvih Gorenjcem na korist veselice, igre, tom-

zato vam ga pošilja moj rejenec!“ — „Pisanje mojega sinu!“ klikne grofinja.

In s trepetajočo roko raztrga zavitek. Razgrnivši rokopis poželjivo prebere nekoliko vrstic. Solze jej zatoni oči, in na dragi jej spis pritisne gorak poljub!

„Moj Bog, moj Bog, kaj bodem izvedela?“ zašepeče, „kako veselje mi pošilja nebo?“

Ona vpre rosne svoje oči v Goša, čegaver obraz se je veselja svetil.

„Goš!“ déje s hripavim glasom in s trepetajočimi ustnicami, „kdo je vašemu sinu izročil te papirje?“ — „Nek mož, ki jih je imel shranjene.“ — „In zakaj je ta mož papirje izročil preje vašemu sinu kakor komu drugemu?“ — „Ker . . . ker . . .“ zajecelj Goš, „ker je mislil, da bi mu služili v to, da zopet najde družino svoje matere.“ — „Pa družino njegovega očeta, Goš?“ — „Leon ne išče družine svojega očeta, milostiva gospa.“ — „Ah, o tem hočeva takoj govoriti! A sedaj, prosim vas za božjo voljo, nadaljujte svojo povest. Vaš rejenec je torej prišel slučajno v Saint-Irun, pravite, in je izvedel, da je njegova mati nastopila iz tamošnje gostilne pot v črno zimsko noč?“

„Da, gospa grofinja!“

„In potem je še dalje poizvedoval?“

„Da.“

„In kaj je izvedel?“

„Nič.“

„Tedad še zmerom ne pozna imena svoje matere?“

„Njenega družinskega imena ne pozna, ker se v teh papirjih ne nahaja. On vé le tcliko, da se je njegova mati zvala Lucila.“

„Ah, Lucila! Lucila!“ zakriči grofinja Bussiè-resova.

Obe roki si pritisne na srce, kakor da bi hotela zabraniti, da jej ne počí. Potem povzdigne veseli svoj pogled k nebesom. Goš jo je opazoval ves zmeden.

„Nadaljujte, Goš, nadaljujte za Boga svetega! Povejte mi, kako . . . je našel vaš sin moža, ki mu je izročil papirje.“

„Isto tako slučajno, milostiva gospa. Star berač je to, z imenom Mardoche, kateri je — kakor se zdi — poznal očeta in mater mojega rejenca. Ta mož pa ni hotel iz važnih vzrokov (kakor se je sam izrazil) Leonu povedati imena njegove matere.“

„To je čudno!“

„Toliko čudniše, ker je stari Mardoche Leonu marsikaj drugzega važnega razodel.“

„Govorite, govorite! . . .“

„Neko noč je peljal ta berač Leona na pokopališče.“

„Dalje, dalje!“

„Peljal ga je k nagrobnemu kamenu, ki je imel grozen napis.“

„Kakošen je ta napis?“

„Iz jedne same besede je in iz datuma. Beseda slóve: „Umorjenec“, a datum: „24. junija 1850.“

Grofinja sklène trepetajoče svoje roke.

„Dalje, Goš, dalje!“ dihne.

„Stari berač reče Leonu: „To je grob vašega očeta!“ . . . Na to se Leon naenkrat spomni, da je uže kot otrok prišel bil s svojo materjo lesim. Padši na kolena prične šepetati molitevco, katero ga je bila navadila njegova mati in kojoj je našel hipoma v svojem spominu — liki izgubljen biser.“

(Dalje prihodnjič.)

bole itd. priredile, kajti iste so se, v dobrodelni namen prirejane, še vselej dobro obnesle.

Kakor omenjeno, priredi naš obče priljubljeni godbeni klub na korist po elementarnih ne-
zgodah oškodovanih prebivalcev Kranjske Gore, Rateč, Dovjega in Bele Peči 15. t. m. v čitalničnih prostorih koncert po sledečem vspredu: 1.) V. Bel-
lini: Spomini iz opere „Romeo in Julija“. 2.) C. Pedrotti: Rondó iz opere „Tutti in maschera“. 3.) G. Rossini: Ouvertura k operi „Il Barbiere di Siviglia“. 4.) A. Bartelloni: Fantazija po napevih iz opere „Lucrezia Borgia“. 5.) V. Parma: „Pesnj venec“. Potpourri slovenskih pesnj. 6.) J. Strauss: Barkarola iz operete „Eine Nacht in Venedig“. 7.) Iv. pl. Zajec: „U boj!“ Koračnica iz opere „Zriny“. — Začetek točno ob 8. uri. Vstopnina 40 kr. za osebo, 1 gld. za rodbino (treh oseb).

Da se dobrodelni namen doseže, je želeli, da se koncerta po moči veliko obiskovalcev udeleži. Lepe zabave so zagotovljeni, in kakor se izza kulis slisi, bode tudi skrbjeno, da se mladi svet po končanem programu — lahko zasuje. d.

Razne vesti.

— (Glavni dobitki ogerske razstavne loterije.) Iz Budimpešte se piše: Prvi dobitok ogerske razstavne loterije v znesku 100 000 gold. zadel je mlad knjigovodja v Budimpešti, kateri je pa prosil, da ostane njegovo ime tajno. Menda se mož boji, da bi se jih morebiti našlo preveč, kateri bi hoteli denar z njim deliti. Tretji glaven dobitok, namizno srebrnino v vrednosti 10 000 gold., zadelo je neko ubogo dekle na Dunaji.

— (Tri in šestdeset let ječe.) Porotno sodišče v Moulinsu sodilo je pred nekoliko dnevi nekega gotovega Quesina Matina, kojemu so uže poprej druga sodišča in contumaciam prisodila zapor, ki bi imel vsem skupaj trajati 53 let, ne da bi se jim bilo posejlo, res zapreti ga. V tem slučaju pa, ko ga je sodišče vendar enkrat pred saboj imelo, obsodilo so ga še na deset let ječe in tako je mož sedaj v srečnem položaju, nastopiti 63letni zapor. Bil je poprej trgovski agent; da bi postal samostojen, ušel je svojemu gospodarju z blagajnico vred in je pričel pod tujim imenom kupčijo v Metz. Tukaj je prodal na up dobljeno blago kakor hitro mogoče, potem je nenađoma zginil in se zopet v Marseillu pokazal, kjer je pod drugim imenom poprejšnjo goljufijo pričel. Tako je počenjal po vrsti tudi v drugih francoskih mestih, dokler ga niso v Toursu prijeli.

— (Kmetski Shylok.) Nek ogersk časnik pri-
poveduje sledečo čudno zgodbo: Emerih Pinter iz Gyimes-Kosztolany-ja videl je pri svojem sosedu Mihi Pinterju prašička, kateri se mu je moral posebno dobro dopasti, kajti zaklical je ves radosten, da si da zanj nekoliko prsta odsekati. Miha Pinter, ne bodi len, sklene koj ponujeno mu kupčijo in odseka Emerihu Pinterju s sekiro nekoliko srednjega prsta. Ko je pa pogledal odsekani košček prsta, zdel se mu je veliko premajhen in se je vsled tega branil, ranjenemu iz-
ročiti zaželjenega prašička. Ta je na to prišel due 27. oktobra pred sodišče in je tožil na izpolnitev po-
godbe. — Gotovo bi bilo zanimivo, izvedeti, kako da je sodišče razsodilo.

— (Zadnja čast.) Zdravnikova soproga v T. Prosila je nedavno svojega moža, kateri je imel na-
vado, če mu je kak bogat bolnik umrl, mrliča na po-
kopališče spremiti, da naj to za naprej opusti; zdiš se mi, rekla je, pri tem kakor krojač, kateri dovršeno delo na dom nese.

— (Prebivalstvo Rusije.) Zadnja štetev
ljudska v Rusiji je bila leta 1882. Ogromno gradivo je delalo urejevanje težavno. Zdaj je obelodanil statistni
osrednji odbor v Petrogradu števne podatke. Imeno-
vanega leta je bilo prebivalstva v evropski Rusiji 77 879 521 ljudi, in sicer moških 38 651 977 glav, ženskih glav 39 227 544. Uključivši azijske krajine z veleknježvino čuhonsko (finsko) ima Ruska 102 mi-
lijona stanovalcev. V evropski Rusiji jih živi po mestih 9 263 100, na deželi 68 616 418. Na deželi prevaguje
ženstvo, po mestih moštvo, kar je zavoljo tvornic in obrtov. — Poprečno je v mestih ta razmera: 100 moških, 89,2 ženskih, a na deželi 103,3 ženskih. Naj-

bolj obljudena je krajina Vjatka (2740 953 duš), najrejša krajina Olonec (427 328). Najgostejše obljudena je krajina Moskva (73,1 prebiv. na □ vrsto), krajina Podolska (61,7 prebiv. na □ vrsto). Najmenj prebivalcev ima krajina Astrahan (0,4 preb. na □ vrsto). — Leta 1882 je bilo porodov 3 904 577, smrti 3 033 569, zakonov 716 247.

— (Prebivalstvo Perzije.) Angleški konzul v Teheranu je nedavno svoji vladi poslal nekatere po-
datke o peržanskem prebivalstvu. — Vsa Perzija ob-
sega 1 647 000 □ kilometrov ter ima prebivalstva 7 653 000 duš. Mest je 99, v njih stanuje 1 963 000, Teheran ima 120 000, Tabris 164 000, Isfahan 70 000, Buzir 60 000, Mežd 60 000, Kerman 71 000, Rešt 40 000, Jezd 40 000. Po 30 000 imajo Širaz, Kir-
maža, Hamadan, Kašan.

Domače stvari.

— (Dar.) Premil. gosp. knezoškof dr. Misija po-
daril je „Glasbeni Matici“ 50 gold.

— (Duhovenske spremembe v ljubljans-
ski škofiji.) Prestavljeni so sledeči gg. duh. po-
močniki: Andr. Karlin k sv. Jakobu v Ljubljano, Ivan Kljun v Št. Jurij pri Kranji, Fran Kregar v Št. Vid pri Zatičini, Valentin Eržen v Radovljico, Ivan Kobilica v Trnovo v Ljubljani, Fran Mekinec k D. M. v Polji, Ivan Vrhovnik v Dob, Ivan Brezovar v Naklo, Josip Zalokar v Čérknico, Jo-
sip Lavrič v Senožeče, Anton Berce v Planino, Fr. Dolinar (v zač. pok.) v Borovnico, Gašpar Vil-
man (farni oskrbnik na Selu) za duh. pomočnika v Škocijan (Dolenjsko), Andr. Kalan (farni oskrbnik na Preski) za duh. pom. v Cerklje (Gorenjsko). — Gosp. Drčar dobi faro Presko, g. Ignacij Šalehar pa faro Dole.

— (Skušnje na tukajšnji podkóvski) šoli) vršile se bodo dne 28. in 29. decembra t. l., in sicer: 28. decembra skušnja iz podkóvstva za kovače, kateri niso obiskali podkóvske šole, 29. decembra pa za učence podkóvske šole iz podkóvstva in ogledovanja klavne živine in mesá. Kovači, kateri se hočejo pod-
vreči tej skušnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

— (Na javni dražbi subvencijske go-
vedi) belanskega rodu v Kranji 31. oktobra t. l. kupili so sledeči gospodje, oziroma oskrbnistva, bike: Miha Jerše iz Jame, Adolf Galé iz Šiške, gospodarsko oskrbnistvo „usmiljenih sester“ v Ljubljani, gospodar-
sko oskrbnistvo grajščine „Bled“, Aleš Molj iz Trboj. Anton Purgar iz Hraš, Pavel Debeljak iz Visokega na Poljanskem. Telico belanskega rodú kupil je pa gosp. Karol Šavnik v Kranji.

— (Zblaznel) je predčerašnjim tukajšnji optik R. Rexinger. Odveli so ga v blaznico.

— (Konjsko meso) pričelo se je prodajati tudi v Ljubljani. Danes otvoril je v Gradišči, na Rim-
ski cesti štev. 9, mesar Josip Káfer mesnico za konj-
sko meso. Kilo konjskega mesa velja samo 28 kr.

— (Povodenj) Iz Kočevja se poroča, da ima tudi tamošnja okolica mnogo trpeti po povodnji. Okolica mesta je od poštnega do župnijskega poslopja vsa poplavljená; iz hiše do hiše morajo hoditi po na-
vlašč napravljjenih mostovih. Voda stoji povsod nad pol metra visoko. Kočevska pošta mora zaradi povodnji napraviti vselej dveuren ovink.

— (Iz Kranja) se poroča, da je zadnja po-
vodenj napravila mnogo škode pri umetalnem mlinu gosp. Majdiča.

— (Utopljenec.) Iz Dola se nam piše: Dne 5. t. m. popoldan našli so na desnem bregu Ljub-
ljanice zraven mosta v Zgornjem Kašlju truplo 65let-
nega Janeza Gruma iz Bizovika, kateri je bil zadnji čas pri Valentinu Kobalu iz Zgornjega Kašlja dninar. Ponesrečenec trebil je 1. t. m. graben na Kobalovi seno-
žeti in je nekoliko pijan pri tem padel v Ljubljaničo, kakor se misli.

— (Cena štajerskemu vinu.) „Slovenski
Gospodar“ poroča, da se prodaja novo vino v Kamnici pri Mariboru po 90 do 100 gold., v Pekrah po 130 do 140, pri sv. Petru po 80 do 90, v Framu po 120 do 135 gld. štrtinjak (10 veder).

Poročilo o letini

koncem meseca oktobra.

Vreme v drugi polovici oktobra t. l. bilo je v se-
vernih provincijah večidel suho in razmerno gorko, v drugih deželah državne polovice vendar bolj ali menj deževno; največ dežja bilo je tudi zdaj v planinskih deželah.

Ozimina se je lahko vedno sejala in je zdaj povsod vsejana. Ozimina se povsodi prav lepo razvija ter mnogo obeta.

Oranje za spomlad se povsod prav dobro iz-
vršuje, ker so tla za oranje primerno vlažna.

Slednja žetev dala je pri ajdi srednji, pri ko-
ruzi sploh dober pridelek.

Krompir se je uže skoro povsodi spravil pod
streho. Pridelalo se ga je sploh precej dosti in dobrega.

Repa se je tudi uže skoro povsodi spravila pod
streho; pridelalo se je je večinoma srednje.

Iz Galicije, Šlezije in tudi iz Dólenje Avstrijske
dohajajo pritožbe, da delajo miši obilo škode na ozimini, osebito v apnenih tleh.

O bólnicah na Kranjskem leta 1884.

V letu 1884 imeli smo na Kranjskem devet bólnic s 512 posteljami. Osem bólnic bilo je privatnih in jedna javna v Ljubljani. V vseh bólnicah letilo se je 4098 bolnikov, 2650 moških in 1448 ženskih. Od vseh teh ozdravilo se je 2289 oseb ali 55,9%, zbolj-
šalo se jih je 570 ali 13,9%, neozdravljenih odpu-
stilo se je 479 ali 11,7%, 404 ali 9,8% jih je umrlo, in 356 ali 8,7% jih je še ostalo v bólnicah. Vsi bolniki zdravili so se vkup 131 575 dni, jeden povprečno 32 dni.

V Ljubljani so tri bólnice: hiralnica sv. Jožefa, otroška bólnica — Elizabetina, in deželna bólnica, o kateri smo poročali v št. 233. „Ljubljanskega Lista“. V otroški bólnici lečilo se je 132 oseb. Od teh ozdra-
vilo se je 65, 12 se jih je zboljšalo, 3 odpustili so se neozdravljeni in 31 jih je umrlo. Koncem leta 1884 ostalo jih je še 21.

V hiralnici sv. Jožefa bilo je 130 oseb, 55 moških in 75 ženskih. Odpustilo se jih je neozdravljenih 42, 19 jih je umrlo in koncem leta ostalo jih je še 69.

Dalje je v Postojini srenjska bólnica, kjer so se zdravili 4 bolniki, okrajna bólnica v Kočevji s 5 bol-
niki, bólnica delavske bratovščine v Zagorji s 89 bol-
niki, delavska bolnica v Idriji, dr. Lovro Tomanova bólnica v Kamni Gorici z 2 bolnima, in mestna bólnica za silo v Novem Mestu z 9 bolniki. O stroških te bólnice niso poročale, ker k temu kot privatne bólnice niso zavezane; po ministerski naredbi imajo naznaniti visokost izdatkov le javne bólnice. —c.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 7. novembra. „Wiener Ztg.“ poroča: Cesar izvolil je sprejeti demisijo ministra za uk in bogočastje, Conrada. Podelil mu je véliki križ Leopoldovega reda ter ga ob enem imenoval dosmrtnim članom gospodske zbornice. — Dvorni svetovalec Gautsch imenovan je mini-
strom za uk in bogočastje.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 7. novembra.

Jednotni drž. dolg v bankoveih	82.—
„ „ „ srebri	82.30
Zlata renta	109.—
5% avstr. renta	99.30
Delnice národne banke	868.—
Kreditne delnice	280.80
London 10 lir sterling	125.65
20 frankovec	9.97
Cekini c. kr.	5.95
100 drž. mark	61.75

Umrli so:

Dne 6. novembra. Miha Jevnikar, delavec, 76 l., Cerkvene ulice št. 20, opešanje. — Marija Sešek, delavčeva soproga, 33 l., Kurja Vas št. 15, plučna tuberkuloza.

Najfinejši bohinjski sir

(160) 7 prav po ceni priporoča
J. R. Paulin v Ljubljani,
specerijska trgovina Pred škofijo št. 1.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
6. novbra.	7. zjutraj	729.70	8.0	svzh. sr.	dež	6.5
	2. pop.	729.10	10.2	svzh. sil.	obl.	dež
	9. zvečer	733.75	10.6	svzh. sil.	obl.	

Umetne zobe in zobovja

vdevlje po najnovejšem **amerikanskem** načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje **plombovanja** in vse **zobne operacije** (39) 61

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Kisla voda, kopelišče Radvanj

s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisli „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljši in najgotovjeji zdravilo. 52-29 (81)

Radvanj je najboljša namizna voda. Popis in tarife zastoj in franko v Radvanj.

Vseled obilga ogljenokislika, natrona in lithiona je radvanjska kislina voda kot specifikum pri: protinu, kamni v želci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahori, zlatenici, želodečnih boleznih in pri katari v obli. Kopelji, stanovanja, restavracija cenó. Zaloga: F. Plantz, Stari trg, Ljubljana.

Dobička vredni zaslužek.

Stalne osebe vseh stanov, ki se hoté pečati z razprodajanjem zakonito dovoljenih državnih in premij-nih srečk na plačilne obroke, vsprejmó se z jako dobrimi pogoji; ako se pobrinejo, morejo

mesečno zaslužiti 100 do 200 glđ.

Ponudbe z navajanjem dosejanega poslovanja vpošiljajo naj se pod naslovom: Rudolf Mosse, Wien, sub „E. 100!“ — Dopisuje naj se nemški.

(165) **Vredni zaslužek.** 6-2

Carsko, mareno in bock-pivo

iz pivovara bratov **Kosler** priporoča

v zabojih po 25 in 50 steklenic

A. Mayerjeva

trgovina piva v steklenicah v Ljubljani. (118) 17

Podružnica c. kr. priv. **avstr. kreditnega zavóda** za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

v bankovcih

za 4 dni odpovedbe	3 1/4 od sto
» 8 »	3 1/2 »
» 30 »	3 3/4 »

v Napoleondorih

30dnevna odpoved	3 od sto
3mesečna	3 1/4 »
6 »	3 1/2 »

Oddelek za giro

v bankovcih 2 1/2 proc. obresti za vsako vsoto, v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Ino-most, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez stroškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/8 proc. provizije.

Posojila

na poroštevna pooblastila (warrants), pogoji po do-govoru;

proti dovoljenemu kreditu v Lon-donu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestj na leto do svote 1000 glđ., za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36-29

V Trstu dné 1. oktobra 1883.

Odgovorni urednik J. Naglič.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 glđ., nevez. 1 glđ. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

J. Anděl-a

novu izumljena

prekomorska štupa

pomori

stenice, bolhe, ščurke, molje, štrigalice, muhe, mravlje, stanoge, buljavke (tičje mleko), sploh vsa mrčesa, z neko skoro čeznatorno hitrostjo in gotovostjo takó, da od nahajajoče mrčesno zalego ne ostane nijedna sled.

Pristno in po ceni se dobiva v

Andelevi lekarni

13. pri črnem psu, Hišna ulica 13.

(Dominikanska ulica 13, Retezove (verizne) ulice 11)

v Pragi.

V Ljubljani prodaja to štupo gospod Albin Slitscher, trgovec; v **Feldkirchnu** (Koroška) gospod A. Zwerger, lekar; v **Doblerli vasi** (Koroška) gosp. R. D. Taurer. (72) 12-11

Zaloga v deželi povsodi, kjer so dotični plakati izboženi.

V knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

se dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat**. Cena 1 glđ.

II. **Pripovedni spisi**: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slo-venca. — Cena 70 kr.

III. zvezek: **Pripovedni spisi**: Do-men, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrbna Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.

IV. zvezek: **Pripovedni spisi**: Tiho-tapec, Grad Rojinje, Klošterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

V. zvezek: **Pripovedni spisi**: Hči mest-nega sodnika, Nemški válpet, Sin kmetskega cesarja, Lipe, Pipa tobaka, V vojni krajini. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 46

V Ameriko

pride najceneje, kdor se obrne na

Anolda Reifa, Dunaj, I., Pestalozzigasse I.,

najstarejša trdka te vrste.

Natanóneje izpovedbe in prospekti

zastonj. (22) 50-36

Veliko pozornost

provzročajo povsodi iz Prve dunajske tovarne za tkano blago po propisih največjih medicinskih veljakov iz čiste volne izdelani, gosto tkani, zdaj moderni

zdravotni zimski jopiči

Moji zdravotni jopiči so, kar je le moč misliti, najtoplejša in vrhu tega najzdravejša obleka, kajti:

- 1.) ista ohrani telo enakomerno toplo;
- 2.) varuje pred premrženjem, ker nastali pol vsprejemlje prodirna volna;
- 3.) prilega se vsakemu životu ter je
- 4.) izredno praktična, prikladna in po ceni, ker velja samo

glđ. 1,80

Nihče naj torej ne zamudi, komur je kaj le-žeče na zdravju, naročiti si takoj takov zdravotni zimski jopič, kajti le-ta je boljši nego vsaka druga zimska obleka. V pristni kakovosti prodaja samo in jedino

I. Dunajska komisijška in eksportna trgovina
Dunaj, III. Kolonitzgasse št. 8.

Pri naročilih zadostuje uže, če se pové, kako veliko, srednje ali malo. — Pošilja se proti po-vzetji. (166) 6-1

Blago za in obleke

le iz trajne ovčje volne, za moža srednje velikosti

3-10 metrov { za glđ. 4,96 iz dobre ovčje volne;
za 8,— » boljše »
jedno obleko { » 10,— » fine »
» 12,40 » jako fine »

Peruvijen iz najfine ovčje volne v najmoder-nih bojah, najnoveje za **gospejne suknene obleke**, meter po glđ. 2,20 in glđ. 2,40.

Črni kožuhati Palmerston-tricot, čista ovčja volna za **gospejne zimske plašče**, meter po 4 glđ., loden za **gospejne plašče zoper dež in oblačila**.

Popotne ogrinjače, komad po glđ. 4, 5, 8 in do glđ. 12,—. Najfineje obleke, hlače, prevle-kače ali svrhne suknje, blago za suknje in dežne plašče, tiil, loden, komis, predenino, cheviot, tri-cot, ogrinjače za dame in biljardne preproge, peruvijen, toskin priporoča

Ustanovljeno **Jan. Stikarofsky** — 1866 —

fabriška zaloga v Brnu.

Vzorki franco. Vzorki (ogledniki) razpošilja-vajo se gg. krojaškim mojstrom **nefrankovano**. Pošiljatve proti povzetji čez 10 glđ. franco.

V zalogi imam suknja vedno za več nego 150 000 glđ. av. v. in umeje se, da mi pri veliki svetovni trgovini ostane mnogo suknjenih **ostan-kov**, dolžih od 1 do 5 metrov, in sem torej pri-moran, take ostanke po **jako nizkih fabriških cenah** razpečavati. Vsak pametno misleč človek mora sprevideti, da od tako malih ostankov **ni možno** razpošiljati **vzorkov** na ogled, ker bi marveč vsled nekoliko stotin naročenih teh vzorkov ne ostali v kratkem nijedni vzorki a je torej skozi in skozi **sleparija**, ako firme sukn-ega blaga inserirajo suknene ostanke; v tacih slučajih so vzorki odrezani od celih kosov a ne od ostankov, torej je namen takega postopanja očividni. (125) 24-19

Ostanki, ki ne ugajajo, se zamenjavajo ali pak se pošlje nazaj denar.

Dopisi vsprejemljó se v nemškem, ogerskem, českem, poljskem, laškem in francoskem jeziku.

Za prihodnje leto 1886.

V zalogi

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1886.

Cena eni Pratik 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratiko jako cenejše.

Tiskata in zalagata **Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani**